

THEMA: GELOOF! VANWAAR?

GEEST

WOORD

SACRAMENTEN

In de catechismus volgt nu een stukje - enkele zondagen, tot en met zondag 31 - over de sacramenten. De heilige Doop en het heilig Avondmaal.

Maar nu begint dat stukje over de sacramenten met een vraag over het geloof. Nu is er al meer dan eens sprake geweest van het geloof. In de catechismus is er uiteraard altijd sprake van geloof, want het gaat over de geloofsleer.

Maar dat er echt bijzonder die vragen werden gesteld, van: Wat baat het u nu dat gij dit alles gelooft? Hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Waarom zegt gij dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt? En je vindt ook wel duidelijk een raakvlak met zondag 7, daar is sprake over dat het geloof niet alleen een vast en zeker weten is, maar ook een vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Heilig Evangelie in mijn hart werkt. En nu weer.

Dat komt omdat de catechismus ons ook wil bepalen bij de versterking en de onderhouding van het geloof. Vandaar deze aanloop, waar straks nader van gesproken zal worden, over de heilsmiddelen, hier de sacramenten.

Toch een belangrijke vraag - hoeveel keer er al wat over gezegd is en geschreven - om nog eens de aandacht daarop te vestigen.

Alleen het geloof!

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

Je zou zeggen, de Heidelberger houdt het er voor, dat een ieder van de hoorders overtuigd is van het feit dat alleen het geloof ons Christus en Zijn weldaden deelachtig maakt.

Goed, maar waar komt dan dat geloof vandaan? Hoe kom ik daar aan?

En nu komt er zo'n echt Bijbels en, voor heel veel mensen, ouderwets antwoord. Het is in de eerste plaats Bijbels, want het Woord van God leert ons dat het geloof niet iets is dat wij maken, of als een eigenschap bij ons dragen. Maar het is ook ouderwets, omdat negen van de tien mensen die je spreekt, buiten de kerk maar ook wel in de kerk, die leven toch in de veronderstelling dat het geloof iets is dat je zelf kiest. Je doet het of je doet het niet. Je neemt het aan of je neemt het niet aan. Dat vindt je ook wel sterk terug bij de jonge generatie: "Zullen we het doen, zullen we het niet doen. Zullen we er maar 'ja' op zeggen, en proberen er dan een beetje naar te leven, of keren we ons af van het geloof?"

Er zijn ook mensen die van buiten in de kerk komen, een poosje komen, en dan zeggen ze: "Nu ja, ik heb het bekeken, en nee, ik doe het maar niet". Of: "Ja, het spreekt me wel aan, ik doe het maar wel". Dat is een heel veel voorkomend spraakgebruik.

Maar de catechismus zegt dat dat eigenlijk op een heel verkeerde voorstelling berust. Dat het geloof niet iets is dat je aanneemt, of dat je maakt. Dat het geen vrucht is van ons denken. Dat het ook geen vrucht is van onze keuze, van onze gewilligheid om te geloven, van onze religieuze aanleg. Maar dat het geloof iets is van God! Van de Heilige Geest.

Wij kunnen niet anders dan met een vooroordeel van het geloof het zó zeggen: Je kunt kiezen uit allerlei geloven op deze wereld, behalve voor het echte geloof. Het ware geloof. Dat kun je niet zélf doen. Dat kun je niet zélf beoefenen.

Dat klinkt in de oren van heel veel mensen bijzonder arrogant. Dan zeggen ze tegen je, zo geïrriteerd: "Ja maar, wat dénken jullie wel! Zo'n groepje mensen?! Wat stellen jullie nu eigenlijk voor? Hoe kun je dát nu zeggen? Hoe dúrf je zo te praten? Alsof dat dan het enige goede geloof is".

Die mensen hebben er geen erg in dat wij dat niet uitgemaakt hebben, maar dat wij dat gelóven, omdat God het zegt. En, omdat wat GóD zegt, waar is. Het heeft eigenlijk helemaal niets te maken met arrogantie, iets exclusiefs. Dat zou je nog wel kunnen zeggen van iemand die een kerkje drijft, dweept. Of een bepaald onderdeel van de waarheid op een zodanige manier gaat benadrukken, dat dát alleen maar aan de orde komt, en verder niets. Dan zou je nog kunnen zeggen: Wat denk je wel? Is dat een persoonlijke hobby van jou?

Maar als we dat nu even buiten beschouwing laten, en je zou alles op een rijtje zetten, alle mogelijke soorten religieusiteit en gelovigheid, dan kunnen we ons niet voorstellen dat we dan daaruit een soort keus maken voor het christelijk geloof. Dat is onmogelijk. Dat kan niet.

Je kunt soms denken: Tjonge, dat is nu ook akelig, dat wij dat nu eigenlijk zo uit een vooroordeel moeten zeggen. En dat dat totaal niet overkomt! En dat de mensen daar toch zoiets geprikkelds van overhouden, dat ze zeggen: "O, die lui, daar is helemaal niet mee te praten. Daar is gewoon niet mee te praten. Die zijn het toch nergens mee eens".

Ja, maar wij waren óók zo. Wij zijn ook zo! Wijzelf!

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

Om te beginnen, je moet je natuurlijk niet op gaan stellen als: "Ik heb het echte, het ware geloof. Ik ben de echte, de ware gelovige". Zó moet je je niet opstellen. Nee, onze opstelling moet zijn, dat we allemaal ongelovig zijn. Of, dat we allemaal een vorm van religieusiteit hebben, ook een christelijke, maar dat het nog niets te maken heeft met het echte geloof.

Oók dat veel besproken christelijke geloof, dat kan niet anders zijn dan net zoiets als Boeddhisme, Mohammedanisme, noem maar op. Dat kan.

Op die manier moeten we dan ook eigenlijk het 'bijzondere' vermijden. Het bijzondere van onszelf! Dat wij het zo goed bekeken hebben. Dat wij het echte geloof hebben, het ware geloof. En dat wij eigenlijk de echte christenen zijn, en de rest deugt niet. Dat moeten we voorkomen. Ergens, in een bepaald opzicht, moeten we elkaar open en eerlijk de hand kunnen schudden. Iedereen!

Waarom? Omdat wij nu eenmaal zondaren zijn. En omdat wij mensen zijn. En omdat ik hoop dat wij een bepaald religieus gevoel te boven zijn. Ik bedoel met 'te boven', dat we dat niet meer aanzien als echt geloof. Dat mooie, christelijke gedoe, dat vanzelfsprekende. Dat redeneren, dat als je nu maar goed genoeg redeneren kan, mooi genoeg, dan blijft er toch eigenlijk maar één geloofje over, en dat is het christelijke geloof. Dus, als wij, redelijk denkende mensen, zedelijk handelende mensen, als we ons verstand gebruiken, dan kiezen we toch op een gegeven moment wel voor het christelijk geloof. Voor de Bijbel.

Dat noem ik een religieus idee, hoe christelijk ook, waarvan ik hoop dat wij dat enigszins te boven zijn. Dat het zo niet is! Dat met recht, dát kun je wél kiezen, en dan heb je keus te over in christelijke soorten van geloven. Hele sombere manieren, wat opgewektere manieren, enthousiaste geloofshoudingen, te kust en te keur kun je daar allemaal terecht.

Maar als je dat nu zou rangschikken onder het 'algemeen religieus gevoel' van mensen? Wat toevallig christelijk kan zijn als je christelijk bent opgevoed. Maar wat heel anders kan zijn als je als Boeddhist bent opgevoed, of als Mohammedaan. Maar dat het in feite het produkt is van het denken van een groep mensen, van één of andere leider, en van je eigen ziele-impulsen, enzovoorts.

Waar we het nu over hebben, is een diep ingrijpende les, om die te leren. Om de mensen leren gelijk te geven die zeggen: "Wat stelt dat nu voor, dat christelijke? Wat is dat nu? Wat betekent dat nu eigenlijk? Dat is toch maar iets van: Dat je een houvast hebt? Daar gaat het toch maar om? Nu, jullie hebben een houvast, wij hebben een houvast, zij hebben een houvast. Als je maar wat hebt. Voor de één bestaat het om opgelost te worden in de natuur, in een eeuwige kringloop, en voor de ander bestaat het in een terug vloeien in de godheid, in het goddelijke, in het Nirwana. Voor een ander bestaat het in de hemel, waar alles vergoed wordt wat hij heeft op aarde, waar hij een goede tijd zal krijgen. En een ander gelooft, als hij dood is, is alles voorbij. Dat is zijn troost, òf zijn verdriet als hij het heel goed heeft op aarde, en moeilijk afstand kan nemen."

Het is zo ontzettend, je zou zeggen, moeilijk, om nu te benadrukken: Dát is allemaal menselijk, en dít is boven-menselijk. Al die dingen en dingetjes, dat zijn menselijke

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

dingen.

Maar het geloof waar het hier over gaat, nee, dat is anders. Daar staat van, het is van de Heilige Geest. En de Heilige Geest is God! Dat wil zeggen, het geloof ligt niet in het verlengde van het christendom. Het geloof ligt eigenlijk ook niet in het verlengde van de kerk! Het geloof ligt niet in het verlengde van mijn 'redelijk denken'. Maar het geloof is van Góð!, is van een andere orde, komt uit een andere wereld als het ware, is voor mij absoluut onherkenbaar en onáánvárdbaar!

We proberen het wel aannemelijk te maken, dat het toch eigenlijk mooi is en inhoudvol. En dan proberen we de scherpe kantjes er van af te slijpen, zodat we het een plekje kunnen geven in ons denken, óók in het denken van de mensen die we daarvoor trachten te winnen, waarom niet?

Maar we omzeilen vaak de werkelijkheid. Dat nu net die ene God, die het Woord ons openbaart, dat is die ANDERE God! Die alles voor Zich opeist! "Geen andere goden!" Ook ik niet, ook wij niet! Zijn Naam alleen!

Daarom, van de Heilige Geest! Daarom, ouderen en jongeren, wij kunnen niet kiezen voor het geloof. Wij kunnen het geloof niet op een redelijke manier aanvaardbaar maken, en aanvaarden. Geloof is een zaak van het hart!

Daarom moet je niet zeggen: "Houdt daar nu eens over op!" Dat moet je niet zeggen. Daar is het toch veel te ernstig voor? Veel te belangrijk voor? Om er op die manier over te spreken! Van: "Dát weten we nu wel". Want dat weten wij niet! Want dan zou dat betekenen dat wij God kénnen. En wij kennen God niet buiten de Heere Jezus Christus. Zeker niet buiten het geloof.

Ons is zo nodig weer, niet onze mondigheid, niet onze ratio, niet onze rede, niet ons verstand, hoe groot die gave van God ook is. Ons is zo nodig: De Heilige Geest! Die Heilige Geest. Die in ons leven weer het besef gaat brengen: Ik begrijp het niet. Ik weet het niet. Ik heb het niet! En misschien ook, ik wíl het niet. Dát is zo nodig! Dat God echt Góð is! En dat wij geestelijk dood zijn. En dat wij God niet kennen. Dat God zo oneindig ver boven ons verheven is.

Dat hebben wij zo nodig, om weer te mogen worden wie we zijn. Wie we eigenlijk zijn. Opdat er iets van de eerbied geboren worde in de harten: "Wie is aan U gelijk, wie kan U evenaren?" Dat wij weer teruggedrongen worden van de 'discussie met God', naar de 'aanbidding van God'. Dat wij worden teruggedrongen van het 'weten' over God, naar de liefde van God in het hart. Dat wij 'begenadigden' mogen worden.

Je moet dit alles niet verkeerd uitleggen. Alsof ik daarmee het onderwijs, en alles wat ermee samen hangt, dat komt nog wel aan de orde. Maar het gaat om die innerlijke intentie van het hart. Waarbij we uit het oog verliezen, God is Góð, en ik? Wie ben ik?

En heus, ik bedoel daar geen meewarigheid mee, geen kruiperigheid in de zin van een slavenmoraal, maar een stukje van de werkelijkheid. Nu benadrukt, omdat juist in onze tijd de mens dénkst gespreks-partner te zijn van God. De mens dénkst uit te kunnen maken of we leven in een tijd van Godsverduistering, Godsverlating, of wat dan ook. Omdat alles zo getekend is - de opstellen, de referaten, de oraties - door de stem van ons mensen.

Dan is ons nodig dat wij opnieuw 'overvallen' worden door de grootheid en heerlijkheid van God! Zoals we lezen: God is groot, en wij begrijpen 'het' niet. Om kinderen te

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

mogen worden. Kinderen, van Hem afhankelijk. Kinderen die voelen, dat die hele aanmatigende gesprekston ten aanzien van God en Goddelijke zaken, niet past. En dat wij weer schepselen worden. Gevallen schepselen, waar Hij Zich over ontfermt.

En dat is nu iets, bij alle licht wat de Heere doet schijnen, ook in onze tijd, wat komt dat weinig aan de orde. En als het aan de orde komt, komt het vaak op een toon en een manier aan de orde, alsof God afhankelijk is van óns. Van de slechte tijd waarin we leven, van de geesteloosheid. "En dan zal het nog Als er nog één of twee zijn die echt, écht geloven". En dat is al net zo'n karikatuur als het andere.

Ik kan het niet, voor mezelf en voor u niet, maar ik wil het wel noemen, dan moet je eens boven - of ik het nu ben of een ander, dat doet er even niet toe - in gedachten daarboven zien. Boven die 'zwartrok' die op de preekstoel staat, of die lezer die het weet. Daarboven moet je je eens trachten in te denken: GOD. Oneindig groot! God, Die in Zijn eeuwig welbehagen zondaren, mensenkinderen, heeft uitverkoren in Christus! God, Wiens werk wij niet kunnen doorgronden! Die ons het zwijgen oplegt, alleen al door ons enkele vragen te stellen uit het rijk van de schepping. De wonderen van Zijn hand. Dat moet je eens in verband zien.

O, hoe dwaas wordt je dan. Hoe sla je de handen voor de ogen. Wat kan een mens, wat ís een mens toch een vreselijk schepsel. Als hij net doet alsof 'hij' een partner is van God: "Ik praat over God, ik zeg dat ik voor Hem kies". Maar ook die andere kant: "Denk er om, denk er om, je bedriegt jezelf. Je doet dít, je doet dát". Alles bij elkaar.

Zulke, betrekkelijk kleine aardbevingen, hebben wij nodig. Elke keer weer. Niet om de kinderlijke verhouding te vernielen, en ter discussie te stellen, maar juist om tot die kinderlijke houding te komen. Te geraken!

Dat wil ook dit antwoord zeggen.

Waar komt dat geloof vandaan?

"Nu, toen en toen, toen was ik dáár en dáár. En iemand stond daar te preken, of, dit of dat, en toen dacht ik: Ja, dát is het nu! Toen heb ik 'ja' gezegd".

O, dat staat hier helemaal niet.

Langzaam treedt er een zekere gewenning op, dat een mens zo vreselijk brutaal is, en wij ook, dat hij zo over de dingen praat. Daar went hij aan. We horen het amper meer. Nu ja, we zijn het wel een beetje anders gewend, maar ja Maar dat het Godslasterlijk zou kunnen zijn? Zowel het één als het ander, dat dringt amper tot ons door.

En nu dit: Vanwaar komt zulk een geloof?

"Hè-hè, komen wij nu eindelijk eens aan de beurt? Ik ben er toch ook nog? We zijn toch geen stokken en blokken?"

Nee, dat hebben we gehoord! Was het maar waar, dat zou niet zo moeilijk zijn voor de Heere. Maar we zijn vijandige mensen, van onszelf.

Nu, en dan dat antwoord: Géést, Heilige Geest!

"O? Wat betekent dat nu weer? Zeg dat nu eens in gewone woorden".

Is dat dan zo moeilijk? Begrijpen wij dat niet? Dat we het niet aanváarden, dat kan ik begrijpen. Maar dat we het niet begrijpen?

We zeggen: "Wat is dat nu, die Heilige Geest?" Zo praat dan een mens. Waar is de

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

sprake: "Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as. Ik leg de hand op de mond". Dat is de rechte weg.

En nu is dat zo'n antwoord, wat eigenlijk heel onze godsdienstigheid, ook de christelijke godsdienstigheid, opzij schuift. Met alle waardering, dat zeg ik er zelf even bij, voor uw opvoeding, en voor alles wat u denkt te hebben tot stand gebracht, met alle respect, maar "van de Heilige Geest". Niet van ons. Het geloof is Gods werk.

Het is dat allerhartelijkst vertrouwen, wat ik kwijt ben geraakt, want ik heb het vertrouwen verloren, het vertrouwen in de Heere God opgezegd, maar dat Hij nu terug brengt in een mens die er eigenlijk niets van weten wil. Die alleen zichzelf vertrouwt. Of die vertrouwt op Allah, of op één of andere heilige die nog een goed woordje voor hem zou kunnen doen.

Van de Heilige Geest! God! Die gebeden is van Christus, en van de Vader en de Zoon uitgaat.

Beste mensen, nu kun je natuurlijk zeggen: Nu ja, voor mij is de maat vol, ik vertrek. Omdat je zegt: Nu ja, zie je wel, ik hoor er niet bij. Of in onverschilligheid zeggen: Nu ja, dan zullen we maar afwachten. Voorlopig zal ik mijn eigen weg dan maar gaan. Ik heb toch niet te kiezen, ik heb geen stem in het kapittel.

Dat moet je niet doen. Je vindt dat misschien wel verstandig, maar dat is helemaal niet verstandig. Dat lijkt verstandig. Je moet altijd denken, wat je zelf verstandig vindt, is waarschijnlijk heel onverstandig. En wat je gek vindt, zou wel eens waar kunnen zijn.

Dat zeg ik niet om er alleen maar een soort paradox van te maken. Maar omdat je alle kans hebt dat het zo is, omdat God totaal anders is. En de waarheid en de Bijbel totaal andere dingen laten horen dan dat ik bedenken, of dat ik zou willen laten horen. Het is meestal net andersom.

Ik heb het al eens eerder gezegd, waar je het nu zo erg goed in jezelf mee eens bent, daar moet je eens op onderzoek uitgaan, en zeggen: Is dat nu wel echt waar. Dat ik het zo met mezelf over dit of dat eens ben. Is dat nu wel waar? Want meestal is een mens het er niet mee eens. Meestal zet hij er iets naast, of iets tegenover. Wat dan volgens hem ook toch wel waar is. Hij probeert op alle mogelijke manieren uit die klem van dat Woord, die Godsopenbaring, uit te springen.

Maar nogmaals, als je zou zeggen: Nu ja, verstandelijk gesproken: Daar heb je het alweer, van de Heilige Geest, dus ik hoef niet te kiezen. Nee, als je wilt kiezen moet je naar het leger des heils gaan. Daar kun je kiezen. Of naar driekwart van alle andere christelijke overtuigingen, daar kun je kiezen.

Maar ik zeg niet dat dat goed is. Dat kan ik niet zeggen, dat mag ik niet zeggen. Al wordt er weinig of nooit over de Heilige Geest gesproken, maar men zegt wel: Je kunt kiezen. En achteraf zeg je: Ja, het is toch genade, dat heb ik toch niet zelf gedaan. Vind je het geen mooie verhaaltjes? Mooie verhaaltjes! Maar toch niet iets waar je op zinken kan, echt op zinken? Als op die ene Rotssteen van ons behoud.

Ik zei al, als je nu zegt: Ja, maar Je moet juist doen waar je misschien in je hart niet zoveel voor voelt. Afwachten!

Afwachten? Ja, in de kerk, afwachten. "Ik wacht op Hem".

Nu, daar heb ik geen zin in.

Nee, dat weet ik wel, maar daarom is het juist goed.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

Een blinde man zat aan de weg. Een ander klom in een boom.

"Ja, maar die toch maar in de boom geklommen".

Jij toch ook als je hier zit? Je zit toch ook op de weg waar de Heere voorbij gaat? Waar de Heilige Geest geschonken is, aan de gemeente inzonderheid.

Ach, ik zeg een paar van deze dingen. Je moet niet denken dat ik dat zo even jullie op het bord schuif. Dit is ook mijn leven, mijn ontdekkingsreis. Mijn altijd weer opnieuw bij de kraag gegrepen worden: Wat denk je wel? De praktijk van het leven, waar je telkens naartoe gedreven wordt. Dat de Heere alles omkeert, al ben je er benauwd van. Je kunt er benauwd van zijn. Je kunt het soms amper durven te zeggen tegen een mens. Omdat je voelt, dat slaat als een tang op een varken. Dat wordt niet geaccepteerd.

Dat is zo iets, een mens zou de vreemdste godsdiensten en de vreemdste religieusiteiten kunnen accepteren, maar dít! Dat totaál afsnijdende, waar alleen maar overblijft, HIJ! Dat kan ik niet accepteren.

Kun je dan begrijpen dat elke keer, ik ben precies hetzelfde. Je moet niet denken, om nu het Woord te mogen prediken - dominee betekent gewoon 'meneer' hoor, meer niet, eigenlijk een eigenaardig woord - maar dat dat betekent: O, die man heeft het door. Ja, die heeft het wel door. Nee, die heeft het niet door. "Heere, ai maak mij Uwe wegen door Uw Woord, en Geest bekend".

En dat is zo iets gek, ik zeg het een beetje raar, maar je kunt dingen hebben waar je tijden in je leven jezelf voor over zou hebben. Dat je zegt: Ja, nee, maar En dat het je nu niets meer zegt. En dat de Heere net zo lang draait en wringt zou je zeggen, dat je zegt: Och

Ja er zit niets anders op, maar dan wordt je er ook blij mee. Als je echt gelooft dat je zo'n gemeen, religieus kereltje bent of vrouwtje, die ook nog wel de religie, en wij dan de christelijke religie, in ons leven hebben ingebouwd, en een plekje hebben gegeven in onze gesprekken, en aan de tafel. Als je echt gelooft dat je zo gemeen bent, en dat dat nu een stukje van je opvoeding is en van de christelijke school, en van al die andere toestanden. Kijk, wat wordt je dan blij dat er nog Eén is die niet bedriegt. Die Waar is. Dat is de Heilige Geest!

Als je zo ongelovig bent en zo goddeloos, dat je in geen enkel christelijk hokje past, dan is dit een merkwaardig aansprekend woord. Als je er aan twijfelt of je ooit wel het ware geloof gehad hebt, en of het ook ooit in je bezit zou kunnen komen, dan is dit een verrassing: Van de Heilige Geest!

Als je nu echt gelooft in God, en niet in jezelf, als je nu echt met jezelf omver valt, en met al die dingen waarvan je voelt, dat houdt geen stand, dat wordt weggevaagd door de tijd, door de omstandigheden, door voorspoed of tegenspoed, als je dat nu gelooft, wat is het dan bevrijdend dat GóD de zaak van het geloof in Zijn handen heeft. God alleen! De Heilige Geest. En dat we nergens meer voor hoeven te zorgen, en kunnen zorgen. Omdat we in de praktijk, door alle eeuwen heen, bewezen hebben dat we er maar een spelletje mee spelen. Dat we òf fanaten zijn, òf onverschilligen, maar niet echt. Het is nooit echt. Hij alleen is echt.

Van de Heilige Geest.

Dat hoeft nu geen onverschilligheid te betekenen. Maar dat is nu die ene ster die blijft

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

schijnen, in de duistere nacht van die onheilige geesten die wij zelf zijn. En ik heb altijd weer genade nodig dat de Heere mij daarin vasthoudt. Jullie net zo goed. Anders zou ik misschien, in de oren van een ander, godslasterlijke dingen zeggen in de oren van een ander. Als het gaat over onze walgelijke, misselijke leugenachtige godsdienst die nergens op berust. En die geen stand houdt. In de tijd niet, en in de eeuwigheid niet.

Daar heb ik ook weer een rem in nodig. En dat komt niet omdat ik jullie doorzie, maar omdat God mij doorziet. En omdat Hij Zijn Heilige Geest heeft gegeven, om dat web elke keer weer te scheuren, en tot de werkelijkheid te komen.

Wat is het dan een ster, voor die onheilige geesten die wij zelf zijn, als er hier staat: Van de Heilige Geest. Dat moet goed zijn. Wat Hij doet, die heilig is, die van de Vader en de Zoon uitgaat, dat moet goed zijn! En dat is ook goed, daar hoeft je niet aan te twijfelen.

Hij is de Bewerker van het geloof in de harten. Hij werkt wat ik nog niet voor een duizendste grammetje heb, gelóóf, hartelijk vertrouwen. Ik heb wel een beetje optimisme als ik me goed voel en als het in de gemeente goed gaat. En als er nog eens wat mensen bij komen. "Ja, we zijn rijk gezegend, ja". En alles gaat goed. Maar dat is geen geloof. Dat zijn mijn rekensommetjes. En dan ben ik nog zo religieus verpest, dat ik zeg: "Ja, maar dat komt, wij hebben de waarheid. En waar de waarheid is mensen, nu, daar zit het wel goed hoor". Dus ik stijg aan alle kanten. Ja, maar nu zegt God, de onderwijzer: De Heilige Geest, die werkt het in onze harten. Want jij kunt wel op je kop gaan staan, je kunt dit, je kunt dat, zus of zo, maar je kunt eigenlijk niets; verknoeien.

Die Heilige Geest, die werkt het geloof in onze harten. Hij, de grote Auteur, en de Toepasser van het werk van de Heere Jezus Christus. Dat is nu een goede leer. Niet door mij uitgedacht, maar door de Heere geopenbaard. Dat is nu ook de leer waar wij soms in ons leven de smaak van mogen te pakken krijgen. En zeggen: "Ik wil ook niet anders". Want het kán ook niet anders. Hoe meer wij vorderen door de ontdekking van de Heilige Geest, dat alles wat we hebben aangebracht, in het verleden en in het heden, en misschien in de toekomst nog, dat het hooi, stro en stoppelen zijn. Maar geen elementen waar vastheid in zit. Hoe blijer worden we hier mee: "Van de Heilige Geest. Die het geloof in onze harten werkt, door de verkondiging van het heilig Evangelie".

Woord! Het heilig Evangelie, dat is de heilige Boodschap, de goede Boodschap.

Je zou kunnen denken: Maakt die man van het geloof niet iets abstracts, iets denkbeeldigs, iets wat in de lucht hangt. Met andere woorden: Je loopt ergens, en daar valt opeens iets over je heen, een zak of paraplu, of wat dan ook. "Hé, nu heb ik het geloof gekregen".

Nee, er staat: Hetgeen de Heilige Geest in onze harten wérkt! Er wordt aan gewerkt, door Hem. Door de Heilige Geest. Dat wil zeggen, het kan wel dat je in één ogenblik als het ware, uitroept : "Heere ik geloof". Of zoals die moorman zegt: "Zie daar water, ik geloof dat Jezus is de Christus, de Zoon van God". Dat kan hoor. Maar het is een wérk! Van de Heilige Geest.

En meestal is het zo, dat staat niet op één dag. En als we vijftig of zestig, of tachtig jaar oud zijn, dan is die Heilige Geest nog aan het werk. Om ons bij dat geloof te bewaren. En om ons in dat geloof te versterken.

"Hij werkt het geloof in onze harten door de verkondiging van het heilig Evangelie".

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

Hé, let nu goed op.

Daarom zei ik, als je denkt dat je verstandig bent door te zeggen van: Nu ja, ik heb toch niets te kiezen, ik heb toch niets te nemen, ik heb niets aan te nemen, ik heb het toch niet voor het zeggen, ik vertrek! Dat lijkt heel verstandig in jouw optie. Maar het is niet verstandig. Het is eigenlijk dwaas.

Want hier staat de waarheid: "Hij werkt dat, die Heilige Geest, door de verkondiging van het heilig Evangelie". Daar moet je voor in de kerk zijn. En als je dan zegt: "Ik kan niet", dan zeg ik: "Je bent toch niet gek". Ik ben het er hartelijk mee eens als je zegt: "ik kan niet geloven, en ik wil niet geloven". Maar ik ben het er niet mee eens dat je bijvoorbeeld wel in de kroeg kunt gaan zitten, maar ja, je kunt niet in de kerk komen. Daar ben ik het niet mee eens.

Nee, ik denk als wij elkaar tegenkomen, of een mens vraagt naar de weg of naar het geloof, dat je na verloop van tijd zult moeten zeggen: "Kom eens in de kerk joh, kom eens luisteren". Waarom? Niet omdat je moet zeggen: "Ik ben er te dom voor hoor, daar moet je de dominee voor hebben of zo". Nee, dat is weer verkeerd. Dat is christelijk, dat is religieus, dat is verkeerd. Maar omdat je gelooft, de Heilige Geest werkt 'door middel van'.

En dat hangt niet in de lucht. Dat heeft Hij beloofd. Dat is Zijn toezegging. En daarom heb je alleen maar jezelf ermee, als je zo verstandig denkt te zijn, dat je zegt: "Ja maar, nee, ik niet. Voor mij niet". Dat is niet verstandig.

Want hier, voor mij, voor mij meestal voor die tijd denk ik, vliegen de pijlen in het rond. Voor ons wordt er iets uitgedeeld, heilig Evangelie. Het wordt verkondigd. Dat wil zeggen, het wordt geproclameerd: "Dit is de goede Boodschap. God heeft naar ons omgezien. Wij niet naar Hem". De goede Boodschap is: Hij heeft alles gedaan. Er is niets meer te doen onzerzijds.

"Hoor o dochter en zie, en neig uw oor. Vergeet uw volk en uws vaders huis".

"Verkondiging van het heilig Evangelie".

Zie je wel, dat alhoewel wij niets te kiezen hebben, de Heere heeft al gekozen, wordt dat geloof middellijk door de Heilige Geest gewerkt.

Heilig Evangelie. En daarom mag je zo blij zijn als je in de kerk bent. Daarom mag je ook zo blij zijn als de kinderen naar de kerk mogen komen. Niet om te zeggen, stel je voor, zoals in de loterij: Ik draai het rad van avontuur. Nee! Dat maakt de Heere eigenlijk ook weer tot een bespotting. Maar zo: Uw trouw - niet mijn trouw - rust zelfs op het late nageslacht: "Heere, wat een wonder dat ze er zijn. U hebt het beloofd".

We zitten hier niet in de loterij, maar onder de hemel van Gods belofte. Hier wordt niemand uitgesloten. Hier wordt ook niemand buiten gesloten. Als het over 'buiten sluiten' gaat, dan zijn we allemaal buiten gesloten. En als het over insluiten gaat, ergens worden we allemaal ingesloten.

Dat is nu een stukje van de kerk, verkondiging van de Boodschap. Niet naar de loterij, we gaan naar de kerk. De ark die van Gods gunst getuigt. En dan zegt mamma in haar hart: Lieve Heere, denk alstublieft ook aan mijn kinderen. Ze zijn zo brutaal, of, ze luisteren niet, of, ze zijn op een verkeerde weg, of, ik weet niet waar ze zijn. En dat is bij vader ook zo: Breng ze onder de band van Uw verbond. Doet U het Zelf Heere. U hebt het beloofd, U hebt het toegezegd. Ontferm U.

CATECHISMUS ZONDAG 25 VRAAG 65

Maar krijg je wel antwoord? Je krijgt wel antwoord, maar misschien niet à la minuut. Maar de Heere doet het geloof in het hart betrouwen op Hem. Want zelf kun je het eigenlijk niet meer geloven. Zelf, met jouw overleg. Dan zeg je: O, die is zo vijandig, die is zo verkeerd, die staat er zo scherp tegenover. O houdt op! Dat is je eigen geloof.

Maar nu dat andere geloof, dat rust op de belofte van God. Klemt zich daaraan vast als de enige mogelijkheid.

Maar het is wel ernstig. Want wie de verkondiging van het heilig Evangelie aan de kant schopt, die hoeft eigenlijk nergens op te rekenen. Het is een door God geordende en verordende weg, om het zo te doen. Je kunt wel zeggen: Kan de Heere dan, als ik nu in de bioscoop, of als ik daar of daar ben, kan de Heere dat dan niet doen? Daar gaat het niet over, wat de Heere allemaal kan. Maar er staat hier zo eenvoudig: "Door de verkondiging van het heilig Evangelie".

Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het gepredikte woord van God. Hoe zullen ze geloven indien het hun niet gepredikt wordt? Daarom zit je in de kerk goed. Niet in de kerk als een soort christelijk instituut. Maar in de kerk als werkplaats van de Heilige Geest, die het Woord wil gebruiken. Die ons van al onze vestingen afduwt, tot er niets anders meer overblijft: "Alstublieft Heere, alstublieft. Laat ook van die milde regen, druppels vallen, ook op mij".

Dat is al de Heilige Geest, die dat doet vragen.

Daarom zou ik jullie allemaal willen vragen, en dan niet vanuit een soort algemeen christelijk gevoel van: Ja, het is toch fijn hè, in deze tijd van kerkverlating, in deze tijd, dat het overall achteruit gaat, dat bij ons Nee! Maar echt om der waarheid wil, die in u is en bij ons zal blijven, zo het God behaagt. Om der waarheid wil. Het is uw en mijn leven, daarbuiten is het niet. Als je naar jezelf luistert, daar komt niets van terecht. "Maar die naar Mij hoort", zegt de Heere, "zal zeker wonen. En hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads".

De Heere dóét het. Hij heeft het toegezegd. O, dat we zo dat geloof mogen ontvangen, als dat ANDERE. In mensenogen dat gekke, dat tamme, dat inactieve haast, zou je zeggen. Want er is niets meer over voor een mens. Maar dát geloof mogen ontvangen, want dat is de hoogste werkzaamheid. Dat is de hoogste werkzaamheid:

'Ik vertrouw op Hem geheel en al,
de Heere, Wiens werk ik roemen zal'.

AMEN